

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 17 * Maribor, sobota, dne 26. februarja 1938 * Leto XIII

Davčna bremena slovenskega davkoplačevalca

Po sprejetju proračuna Dravske banovine.

Sorazmerno svoji obsežnosti in številu prebivalstva je Dravska banovina

najbolj obdavčena..

To razmerje nam pokazuje teh-le par številke.

Državne davščine znašajo na prebivalca v državi Din 441.—, samoupravne davščine pa Din 580.—. Če primerjamo ti številki po prebivalcih v Sloveniji, vidimo, da odpada državnih davkov na osebo Din 812, skupaj s samoupravnimi davščinami pa Din 1056. Obremenitev Slovenije je torej znatno večja, kakor drugih banovin. Tako so ugotovili na sejah banskega sveta. Občutna razlika se zlasti uveljavlja,

ker so dotacije za Dravsko banovino iz državne blagajne sorazmerno manjše kakor za druge banovine.

Navadno opravičujejo na mero-dajnih mestih in razni listi to dejstvo, češ, dravska banovina je razvita, zasluži, zato lahko plača. Nekaj resnice je v tem. Tudi bi bilo napačno, če bi dravska banovina nič ne prispevala k splošnemu razvoju v državi. Vendar pa vsa stvar ni tako enostavna, če upoštevamo gospodarsko strukturo Slovenije.

O Sloveniji se ne more trditi, da je zakladnica naravnih vrednosti. — Le v manjši meri prihajajo te v poštev in ne tvorijo aktivne postavke v prosopevanju gospodarstva. Skoraj edini bogastvi sta premož in les; vse drugo je uspeh dela, uspeh predelave surovin. Preveliko obdavčenje zadeva torej predvsem delo, delavnost, to je, indirektno gre večina teh davščin v breme golega ročnega zaslužka, kar seveda znatno vpliva na socialne razmere, ki se prej poslabšujejo kakor izboljšujejo, čeprav so že danes slabe pod vsakršno kritiko.

Preveliko obdavčenje in odvajanje zaslužkov drugam v preveliki meri, pomeni zaraditega naglo obubožanje delovne sile in s tem padec konzuma, ki je absolutno potreben za prosopevanje našega gospodarstva. In to zato, ker smo odvisni od dela, od delavnosti, ne od naravnih dobrin, kakor morda v bolj oblagodarjenih banovinah.

To je važen moment, na katerega bi se bilo treba lojalno ozirati, pa ga danes kar kratko zavračajo in odklanjajo z šorenjim izgovorom.

Glasovanje o ustavi

v Rumuniji

V Rumuniji so dne 25. t. m. imeli javno glasovanje o ustavi, ki jo je na hitro roko pripravila sedanja vlada. O ustavnem načrtu ni bilo nobenih debat, objasnjevanj itd. in seveda je tudi nemogoče, da bi se bilo ljudstvo seznanilo z njeno vsebino, ker so vsi shodi prepovedani in stranke razpuščene, tako, da ni mogel nihče tolmačiti narodu določb ustavnega načrta.

Radi širjenja letakov z govorom dr. Maniu, predsednika kmečke stranke, je bilo zaprtih veliko ljudi.

Labodji spev avstrijskega kanclerja

Avstrijska neodvisnost — po milosti Hitlerja

V četrtek, dne 24. februarja je govoril pred svojim imenovanim »stanovskim parlamentom«¹ državni kancler in führer domovinske fronte, dr. Kurt Schuschnigg. S svojim govorom je hotel zabrisati porazen vtis, ki ga je izzval njegov sestanek s Hitlerjem v Berchtesgaden, kateremu so sledile znane notranje politične izpremembe v Avstriji: vstop hitlerjevcev v vlado in v domovinsko fronto ter priznanje narodno-socialističnega idejnega pokreta v republiki.

Dr. Schuschnigg je govoril dolgo in si prizadeval prikazati berchtesgadenski sestanek in dogovor kot izvajanje sporazuma, ki je bil sklenjen med obema državama 11. julija 1936.

Toda dr. Schuschnigg ni prepričal nikogar. Ves svet ve, da je moral dr. Schuschnigg v Berchtesgaden na zahtevo Berlina in tamkaj pristati na pogoje, ki mu jih je predložil Hitler. Dr. Schuschnigg vendar ne more trditi, da je politika

odprtil vrat napram nemškemu nacizmu,

priznanje idejnega gibanja nemškega fašizma v katoliški stanovski Av-

striji, sprejem njegovih predstavnikov v vlado in njegovih pripadnikov v domovinsko fronto, v skladu z načeli domovinske fronte in stanovske državne zamisli v duhu papeževih okrožnic.

Njegove izjave o suverenosti, neodvisnosti Avstrije zvane prazno.

Suverenost Avstrije bi moral priznati Berlin.

Hitler pa, ki je govoril o razmerju med Avstrijo in tretjim cesarstvom se je vsaki taki izjavi previdno izognil.

Suverenost Avstrije je bila. Njeno suverenost so nesli k pogrebu ob grmenju Dollfusovih topov v februarju l. 1934, ona leži pokopana pod ruševinami dunajskih delavskih domov. Do berchtesgadenskega sestanka so mnogi Avstrijci mislili, da so vazali Italije, danes vedo, da so postali vazali Nemčije.

Režim, ki prizna k diktaturi stremiče idejno politično gibanje svojih protivnikov na pritisk tuje sile, ki sama stoji za tem gibanjem in podpira njegove cilje, v tem slučaju cilj osvojenja Avstrije, prizna s tem, da je država, ki ji načeljuje, prešla v odvisnost te tuje sile.

Ako pravi dr. Schuschnigg: »Ne poznamo nacionalizma in socializma, ampak patriotizem!«² potem je to prazen, patetičen vzlik, brez vsebine, nerodno demantiranje jasno priznanega in z dejstvi potrjenega sporazuma med njim in Hitlerjem, o priznanju idejnega gibanja nemškega nacizma v Avstriji.

»Do tu in ne dalje!«³ namerava gospod dr. Schuschnigg. Že mogoče, dalje bodo šli v Avstriji namreč brez njega!

Za zaključek je smatral dr. Schuschnigg za potrebno opisovati v rožnih barvah avstrijske gospodarske prilike. Poslušalec je dobil vtis, kakor da je kancler in führer garniral pečenko, da bo nemškemu fašizmu bolj tehnika in da bo še nekoliko povečal skomine Berlina po gospodarsko in socialno urejeni Avstriji, na katero se izplača položiti roko, ne samo brez političnega, ampak povrh še brez gospodarskega rizika.

Avstrijski klerofašizem je dovršil svojo nalogo, dr. Schuschnigg je bilo pridržano, da zaključi komedijo z labodjim spevom.

Angleška delavska stranka zahteva nove volitve

Angleški konservativci za sporazum z Italijo

V angleški politiki se je izvršil preokret na škodo ideje sodelovanja evropske in svetovne demokracije. Zmagalo je razredno stališče konservativcev, ki slutijo, da bi sporedno z akcijo svetovne demokracije utegnili priti do izločenja vpliva velekapitala v politiki držav in njegove podreditve ljudski volji.

Z odstopom Edena, ki je bil vnet zadovornik sodelovanja demokracij, je Anglija krenila na pot zbližanja s fašističnimi državami, pripravljena, da žrtvuje Društvo narodov, Abesi-

nijo, Španijo in da mogoče še druge koncesije, na račun tretjih seveda, in proti garanciji, da bo fašizem spoštoval angleški imperij, t. j. vladavino angleškega velekapitala in njegovo neovirano prodiranje, osvajanje ter trgovanje.

V parlamentu je bila odklonjena nezaupnica vladi.

Angleška delavska stranka pa zahteva, da se razpišejo nove volitve, ker so konservativci pogazili vsa zagotovila, dana volicem ob priliki zadnjih volitev.

Izobraževalno delo na čehoslovaškem

Najbolj delavne so socialno demokratične izobraževalne organizacije.

Nobena država nima sorazmerno toliko izobraževalnih organizacij kakor čehoslovaška republika, med katerimi so najbolj vidne in delovne socialno demokratične. V vsej državi je 12.300 krajevnih izobraževalnih odborov in 575 okrajnih komisij. Lani so te organizacije priredile 57.000 predavanj, ki jih je obiskalo 5.200.000 poslušalcev. Razen tega

prirejajo te organizacije izobraževalne tečaje (3800), ki jih je obiskalo 120.000 slušateljev. Diletantska gledališča so priredila 26.000 predstav, tisoče je bilo še drugih prireditvev kulturnih ustanov.

Predavanja se vrše vzgojnosistematično, so stvarna ter izključujejo pojacadsko demagogijo, ki je po nekaterih deželah običajna.

Švedski socialistični levičarji so se vrnili v delavsko socialno demokracijo

Proces zedinjenja delavstva.

V Švediji je obstojala poleg socialne demokracije in komunistov še takozvana socialistična stranka pod vodstvom Karla Kilboma, ki je po svojem naziranju nekako odgovar-

jala angleški neodvisni delavski stranki.

Pri zadnjih volitvah 1936 je ta stranka dobila 127.740 glasov in 6 mandatov (dočim je dobila socialna

Proračun sprejet

s 183 proti 96 glasovom

Skupščina je 24. t. m. izglasovala proračun s 183 proti 96 glasovom. Seja je bila burna. Sedaj prične podrobna debata.

Zanimivo bi bilo vedeti, ali so v zadnjem hipu sprejeli v finančni zakon še kakšne nove amandmane, ki jih ni bilo v prvotnem osnutku, kakor se to redno dogaja že več let.

Vatikan radi umaknitve konkordata

Nota jugoslovanski vladi.

Papež je poslal naši vladi protestno noto radi izjave ministrskega predsednika dr. Stojadinovića in dr. Korošca, da je konkordat odstavljen z dnevnega reda in da ne bo več predložen.

demokracija 1.336.554 glasov in 112 mandatov). — Pojavil se je pa v tej stranki proces razkroja. Tedaj je nekaj njenih vodij in poslancev zaprosilo, da se njih stranko zopet sprejme v socialno demokratično stranko. Nedavno je strankino vodstvo socialne demokracije sklenilo, da zopet sprejme v stranko Karla Kilboma, Oskara Samuelsona, Osijana Kristensona in Viktorja Karlsona. S tem sklepom je švedska socialna demokracija zopet pridobila številčno in moralno, ker ta združitev kaže, da se stremjenje po enotnosti delavstva med socialisti vedno močneje uveljavlja

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Teruel izpraznjen

Vladino poročilo

Poveljnik 46. divizije španskih vladnih čet, ki je krila umik republikanskih čet v okolici Teruela, je odredil izpraznitev mesta. V mestu ni ostal niti en vojak, vse orožje in municijo so vzele čete, ki so se v redu umaknile, s seboj.

Pred Madridom napadi vladinih čet

Pred Madridom so napadle vladine čete v odseku El Prado in so prisilile nasprotnika k umiku.

Južno od Madrida, ob Jarami, se utrjujejo vladine čete v novo zavzetih pozicijah, ki so jih iztrgale sovražniki.

Na fronti ob Guadalajari so bile praske manjšega obsega.

Grobovi tulijo Invalidi obtožujejo

je informativna in propagandna brošura (36 strani s slikami), ki jo je izdal ljubljanski oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov. To je bridka tožba žrtev svetovne vojne in obtožba tistih, ki bi bili dolžni za nje skrbeti. Vsi podatki so tu dokumentarčno podprti z dokumenti in neizprosnimi številkami.

Kaj vse se je vojnim invalidom ob koncu vojne obetal; danes se je vse to razblinilo v nič. Tu zvemo, da je Jugoslavija prejela na račun vzdrževanja vojnih invalidov in njihovih družin na reparacijah od premaganih držav in na invalidskem davku, ki se je pobiral do leta 1929., ogromno vsoto sedem milijard 580 milijonov dinarjev, izdanih pa je bilo v to svrhu 3 milijarde 779 milijonov in 22 tisoč dinarjev, a 3 milijarde 8

milijonov 978 tisoč je država porabila za razne druge svrhe. Torej več kot polovico njim namenjenih sredstev invalidi niso prejeli.

Prvi zdravniški pregledi leta 1922. so ugotovili v Jugoslaviji 134 tisoč vojnih invalidov. Leta 1924. je bilo to število reducirano na 67.460, vojnih vdov sirot, staršev in civilnih žrtev pa na 210.550, skupaj torej vojnih žrtev 273.010. Superarbitracijske komisije so pa leta 1929. reducirale število vojnih žrtev na 74.300. V Sloveniji je bilo leta 1921. priznanih vojnih žrtev 32.000 danes so reducirane na 5234. Podpora za enega invalida znaša pri nas povprečno Din 4.25 dnevno, stroški za enega kaznjence pa Din 9.50. Kot vzor preskrbe invalidov navaja brošura Francijo, oziroma poročilo francoskega ministra Riviera.

Doma in po svetu

Zakaj je odšel v parlament? Poslanec dr. Dobovišek je opravičeval svoj odhod v parlament na ta način, da gre reševati slovenstvo in svoje volilce v šmarskem srezu, od katerih si je dal izglasovati tudi tozadevni nalog. — Javnost je bila zato ne malo presenečena, ko je takoj nato čitala originalno pismo dr. Doboviška dr. Mačku, v katerem dr. Dobovišek odkritosrčno pove, da je bil primoran iti v parlament, ker stoji pred gospodarskim polomom. Za preokret dr. Doboviška niso bili torej merodajni kakšni idealni, ampak čisto materijelni nagibi. Svoj poslanski mandat hoče izkoristiti, da se bo materijelno saniral.

Poslanski klub JRZ postaja vedno večji, ker je zopet vstopilo v ta klub nekaj poslancev. Prav bi bilo, če bi jih še več vstopilo, da bodo kar v klubu razčiščevali svoja politična in gospodarska načela.

Gozdni požari nastajajo spomladi, največkrat vsled nepazljivosti ljudi. Zato, ne odmetavajte ogorkov od cigaret ali vžigalic v gozdih in ob gozdnih obronkih. Zažiganje dračja in suhe trave se sme vršiti vedno le pod primernim nadzorstvom. Gašite.

Širite naš list!

nje gozdnih požarov je za vsakogar obvezno.

Razpust »Železne garde« v Romuniji. Vsled razpusta političnih strank je tudi »Führer« rumunskih fašistov tkzv. »Železne garde« razpustil svoje bojne odrede in »odvezal pripadnike od prisege« (kakor avstrijski cesar ob koncu vojne). — Obenem je najavil, da bo šel uživati fašistični raj v Italijo. V Romuniji, tako pravi führer Codreanu, so zmagali starini, čas za nastop mladine še ni prišel. (in med tem se bo mladina postarala).

Madžarska vlada je razpustila fašistično narodno socialistično stranko, ker je bila samo firma za razpuščeno stranko narodne volje, čije ustanovitelj je bil nek penzionirani major Szalosi. 72 fašistov je zaprtih. Madžarska reakcija, ki jo predstavlja staro plemstvo, se boji, da bi ji fašisti zrastle čez glavo. Vladajoča reakcija je nekoliko manj nasilna, kot pa bi bili fašisti, ki bi zatrli sploh vsako opozicijsko gibanje.

Eno tretjino poljskih državljanov ni poljskega narodnega porekla. Poljska ne more biti totalitarna država, ampak ustavna parlamentarna vladavina, v kateri se spoštuje ustava in osebna svoboda, tako je govoril — general Żeligowski v parlamentu in

Balkanska zveza

zaseda v Ankari

V glavnem mestu Turčije je pričelo zasedanje sveta zveze balkanskih držav, v čije sklopu pa še vedno manjka Bolgarija.

Vidnejšega porasta zaposelnosti ni več

V decembru 1937 je OUZD naštel 6509 članov več kot decembra 1936

Število zavarovanih delavcev je v decembru 1937 v primeri s prejšnjim letom poraslo. Leta 1937. je število zavarovanih 6509 članov več kakor prejšnje leto. Nazadovalo pa je to število v primeri z novembrom 1937 za 5233 zavarovancev. Povprečno je bilo v decembru 1937 zavarovanih pri OUZD 93.5990 zavarovancev.

Boljšo konjunkturo so imele zlati gozdno - žagarska, tekstilna industrija, industrija s kamenjem in zemljo (opekarne) in predelava lesa. Pravega industrijskega poleta pa ni bilo. Tako je zaposlenih več delavcev v industriji kamenja 518, v tekstilni 1235, v gozdno - žagarski 1418 itd. V drugih strokah je prirastek manjši. Konjunktura v mesecu decembru 1937 je bila v primeri z zadnjimi leti še precej ugodna.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Poverjeniki „Cankarjeve družbe, pozor!“

Prosimo vse poverjenike, ki eventualno še niso razpečali vseh knjig, da nam preostale garniture vrnejo. Oglašajo se še vedno novi člani, katerim knjig ne moremo poslati, ker je zaloge pošla. Enako prosimo vse one, ki še niso obračunali, da obračunajo do konca februarja 1938.

Cankarjeva družba Ljubljana.

za njim še več drugih poslancev. — Totalitarne težnje podpira sedanji režim.

Kadar se vzbudi v človeku zver . . .

Umor pri

Sv. Bolfenku

V soboto, dne 19. t. m. med 7. in 8. uro zvečer, je bil izvršen pod Sv. Bolfenkom, blizu kapelice Sv. Antona, strašen zločin iz maščevanja. Morilec je s sekuro pobil in razmesaril 28-letnega stavbenega tehnika Staneta Dolničarja iz Ljubljane in 25-letno magistratno uradnico Milko Gorupovo iz Maribora. Zločin sta izvršila še ne 20-letni Ivan Šajtegelj s Pobrežja in Ivan Bevardi iz Sp. Radvanja. Oba sta dejanje že priznala. Pravita, da sta zločin izvršila na prigovarjanje 42-letnega Blaža Šege iz Zg. Radvanja, ki da je bil tudi soudeležen.

Ozadje zločina je maščevanje radi pričanja pok. Dolničarja pred sodiščem. Dolničar je bil polir in je usodne sobote dopoldne pri mariborskem sodišču nastopil kot priča proti skupini delavcev. Delavci so trdili, da niso bili pravilno odpovedani, on pa je pod prisego izjavil, da so bili. Ker je sodišče verjelo njemu, so delavci pravdo izgubili in mu radi tega že na sodišču obljubili maščevanje.

Šega je baje vedel, da hodi Dolničar ob sobotah k Bolfenku. V Radvanju so potem Bevardi, Šajtegelj in Šega oprezovali pri Hostetu, dokler niso videli prihajati Dolničarja z Gorupovo. Takoj nato so se odpravili za njima v hrib in baje tudi Šega. Po dveh urah hoji so jih došli pri studencu. Bevardi pravi, da mu je Šajtegelj vzel sekuro in se splazil za žrtvama ter sam opravil krvavo dejanje in da ga je Šajtegelj potem, ko se je vrnil, celo z nožem zaklal v stegno in to radi grožnje, da ga bo on (Bevardi) prijavil, ako je storil kak zločin. Šajtegelj pa trdi, da so skupno z Bevardijem in Šego zastavili žrtvama pot in pobili najprej Dolničarja, potem pa še Gorupovo, ki je sprva niso hoteli umoriti, ampak so to storili le iz strahu, da bi jih ne izdala. Bevardi naj bi bil ubil Dolničarja, Šega pa Gorupovo, dočim naj bi bil Šajtegelj samo oprezoval. Dolničar se je branil z nožem in je Bevardi tudi ranil v stegno. Po izvršenem zločinu so vzeli žrtvama smuško opremo in denar (okoli Din 1000), jestvine iz nahrbtnikov pa so deloma pojedli na licu mesta. Zvrhan nahrbtnik obleke in smučke so odnesli pod svinjski hlev pri Bevardijevih (kjer so grožniki sedaj vse skupaj našli).

Bevardi je ob pol 2. uri ponoči prišel na policijsko stražnico v Mariboru, kjer je javil, da sta ga pod Bolfenkom napadla dva turista in ga ranila. Policija je pustila prepeljati ranjenca v bolnico. Ko je jutraj prispela vest o umoru, je bila zagonetka kaj hitro pojasnjena.

Gorupovo in Dolničarja so pokopali v torek, dne 22. t. m. ob številni udeležbi na Pobrežju.

Zločin kaže, da ljudstvu manjka kulture. Podlaga kulture pa so dobre socialne razmere. Urejene socialne razmere preprečujejo, da bi se v človeku vzbudila zver, oni nagon, ki spi v človekovih podzavestih in kaže, da je sorodstvo med živalskim svetom in človekom večje, kot pa so to ljudje včasih hoteli priznati.

Linčanje

V vaših Kušanovci v Prekmurju so štiri ciganske kolibe.

Slovenec poroča:

»Pred kratkim so cigani ukradli meso nekemu kmetu. Orožniki so cigane drugi večer aretirali in jih privedli k občinskemu starešini. Domačini so se pa medtem zbrali ob ciganskih hišah in vse hiše zažgali. Ena vrata so celo zavezali in bi skoraj zgorelo deset otrok. Vsak cigan si je seveda hotel rešiti vsaj golo življenje, pa je več cigank in otrok ranjenih. Ko so namreč ti bežali iz gorečih hiš, so domačini nanje streljali s puškami.«

Komentar je menda odveč.

All si uprašal svojega tovariša,

s katerim se vsak dan dobiš, če je že član „Cankarjeve družbe“?

A. M. de Jong:

98

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

»V petih dneh bo pustni torek,« je pripovedoval. »Sijajno... z Aarjanom pojdeva k Miebetovi materi, ki prebiva v koči onostran pašnika, in ostaneva pri njej do pepelnične srede zjutraj; Miebetova mati je namreč zelo boječa in noče na pustni večer biti sama. Postregla nama bo z bobi in omletami, povrhu pa bova dobila še mlečno čokolado... to bo praznik.«

»Zares sijajno,« je rekel Vrč, in Mereyntje mu je poznal po glasu, kako se veseli, da se bo njegov prijatelj imel tako dobro in kako mu iz srca privoščil. »Kaj boljšega si ne moreš želeči. Le glej, da se boš dobro zabaval in pošteno najedel pri Miebetovi materi.«

»To pa to, prav gotovo,« se je smejal Mereyntje prepričevalno. »Ali naj tudi za te prihranim par omlet?«

»Na pepelnično sredo zjutraj mi pa res ni do omlet,« je rekel Vrč, nekam pobit. »Le sam jih pojem.«

»Hm, bomo videli,« je zaključil razgovor Mereyntje velikodušno, kajti domneval je, da je Vrč

tako govoril samo za to, ker ni hotel, da bi bil on (Mereyntje) prišel prekratko, zato je trdno sklenil, da jih bo prihranil vendarle par zanj.

Pustni torek je bil. Vsa vas, z okolico vred, je kakor da bi bila ponorela. Že dopoldne so letali ljudje, kar v skupinah, maskirani in nasmehljivi po cestah, celo v sosednje vasi, prepevaje in mahajoč s pisanimi rutami, potrkvajoč s klopotci in noseč na palicah nataknjene lampijončke. Skakali so kot neugnana žrebeta, trobili s papirnatimi trobentami, da so prevpili zamolklo bobnanje, ki so ga proizvajali z udarjanjem po počenih piskrih. Maske iz svetle lepenke, predstavljajoč strahovito grdo se režeče spake, skremženih ust, z debelim, dolgim nosom, grozo vzbujajočimi, praznimi očesnimi jamicami, brez trepalnic, skozi katere je bilo videti globoko v ozadju brezizrazno svetlikanje oči, vreščanje in poskakovanje grdo našemarijenih mož in žena, je plašilo otroke, da so prestrašeni rjuli, se stiskali k materam in skrivali obraz v krilih, da ne bi videli več tega grdega sveta. Kaj lepega tudi niso bile te skupine, ki so se vlačile naokoli po vaških dvoriščih, se ustavljale po gostilnah, plesoč in poskakujoč, dokler niso končno vriskaje krenile zopet dalje. Njihovi kostumi, nerodno sešiti iz starih barvastih cunj in odpadkov, so kazali vso revščino fantazije tistih, ki so bili v nje odeti. Le tu pa tam kakšen kostum je izgledal še kolikor to-

liko, toda navadno je bil to kakšen ponošen domino, od kdo ve kdaj, ki si ga je lastnik nabavil za par grošev. Seveda tudi ni bila nameravana prireditev kakšne velike maskerade, ampak je šlo le za to, da se ljudje kolikor mogoče našemijo, da jih ne bi nihče spoznal in bi lahko po mili volji uganjali neumnosti in bedarije. Največ je bilo itak takih, ki so samo obrnili svoje obleke in jih oblekli s podlogo nazven. Tu pa tam je stopical kakšen mož, odet v žensko krilo, izpod katerega so mu smešno opletale dolge hlačnice. Ena sama ženska si je drznila obleči se v moško obleko, pa so ji zamerili, da si na ta dan ljudje niso bili tako natančni. Zadnji dan pred pepelnico je bilo vsa komur dovoljeno, da se pošteno znori. Saj so morali potem dovolj dolgo, celih sedem tednov, živeti v popolnem zatišju, in se odpovedati vsemu uživanju ter veseljačenju. Danes so morali uganjati norčije, divjati in biti razposajeni, da se navžijejo veselja za sedem dolgih tednov pokore in tihe pobožnosti. Morali so se najesti in napiti do onemoglosti, izkričati, naplesati in nadvijati, da bodo sedem tednov živeli od spominov, dokler ne pride Velika noč in z njo odrešenje. Prismoje no letajoč sem ter tja, oblike zakrite z bedastimi maskami, niso poznali drug drugega, ali pa so se vsaj delali tako; vsak pa je norel po svoje, kolikor si je pač upal ali mogel.

(Datje priložili.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Ena smrtna in tri težke nesreče pri rudniku

Znano je že, da se pri rudniku v Trbovljah dogajajo pogoste nesreče, ali tako žalostnega delovnega dneva že precej časa ni bilo kot v ponedeljek, dne 21. t. m., ker so se ta dan pripetile kar štiri nesreče pri delu, ena celo s smrtnim izidom. Smrtno se je ponesrečil rudar Korošec Miha, zaposlen na dnevnem obratu »Neža«. Zasula ga je plast zemlje in kamenja, da je bil na mestu mrtve. Pri podjetju Dukič je pa zlo-milo nogo delavcu Metelku Francetu, Gajšek in Muster Matija pa sta odnesla precej težke poškodbe.

Smrtno ponesrečeni Korošec zapušča tri otroke. Rudarji naj bodo pri delu skrajno previdni, ker se je ravno sedaj posrečilo podjetnikom, da so poslabšali § 82 pravil Bratovske skladišnice, s katerim se je ponesrečenim delavcem odvzela pravica do neizgodne rente, ako niso tako pohabljeni, da jih sploh ni mogoče več zaposliti pri istem delu kot pred nezgodo.

Smučarski klub »Kum« razpisuje za dne 27. februarja tekmo v slalomu v propagandne namene pri svojem zavetišču na Kumu. Pravico udeležbe imajo vsi verificirani in neverificirani smučarji. Prijavnina znaša Din 10 in se je javiti do pol 11. ure vodstvu tekme v zavetišču. Objava doseženih rezultatov in razdelitev nagrad ob 3. uri pop. v gostilni Strgaršek na Dobovcu.

Zagorje ob Savi

Velika pustna zabava. »Naprej« priredi na pustno nedeljo, dne 27. februarja t. l. veliko maskarado v dvorani »Zadružnega doma« na Lokah. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina za osebo din 3. Dostojne maske so vstopnine proste. Društvo vabi vse delavstvo in ostalo občinstvo. Zabava bo nudila obilo prijetnega razvedrila.

Litija

Predavanje o Masaryku priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 6. marca ob 10. uri dopoldne v gostilni »Jadrani« (pri Frankotu). Vse delavstvo vabljeno!

Občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije bo v nedeljo, dne 6. marca s pričetkom ob 3. uri popoldne pri g. Lapu. Delavci in delavke, pridite!

Jesenice

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velefilm »Zavržena žena« s Käthe Dorsch v glavni vlogi. Med dodatki barvana šala, domači kulturni film in Paramountov zvočni tednik. — Sledi velefilm »Sherlock Holmes«.

Pobrežje pri Mariboru

Sportni klub »Slavija«, Pobrežje, priredi v soboto, dne 26. t. m. v prostorih gostilne Ahtig na Tržaški cesti svojo vsakoletno maskarado »Noč v Turčiji«. Nagrada najboljših mask. Za obilen obisk se priporoča odbor.

Tezno pri Mariboru

Pustno veselico bo priredila »Vzajemnost« v soboto, dne 26. februarja pri Feliču, nakar opozarjamo vsa bratska društva.

Študenti pri Mariboru

Dramska predstava. »Vzajemnost« bo vpriporila v nedeljo, dne 27. februarja s pričetkom ob 4. uri pop. Moškričeve »Rdeče rože« v dvorani pri Mrazu. Po predstavi prosta zabava.

Slovenska Bistrica

Podružnica I. Delavskega kolesarskega društva v Slov. Bistrici bo imela v nedeljo, dne 27. februarja ob 14. uri v hotelu »Beograd« svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Člani in članice so vabljene, da se ga udeležijo in se spoznajo z delom, ki ga je društvo to leto izvršilo.

Ljubljana

Za povečanje ljubljanske bolnice ni kreditov niti v državnem, niti v banovinskem proračunu. Ker je število bolnikov, ki so bili sprejeti v bolnico, v preteklem letu še poraslo, bi človek pričakoval, da bodo merodajni vendarle priskrbeli sred-

stva za povečanje bolnice. Zakaj se to ni zgodilo, bi javnosti lahko pojasnilo društvo za povečanje ljubljanske bolnice, katero je bilo lansko leto ustanovljeno. Zaenkrat bodo v Ljubljani povečali samo mrtvaško vežo.

Maribor

Pekovski pomočniki apelirajo na mestno poglavarstvo

Podružnica Zveze živilskih delavcev v Mariboru je ugotovila, da se banska naredba o prepovedi nočnega dela krši še vedno s strani istih pekovskih mojstrov, čijih imena so bila že davno javljena oblasti.

G. župan dr. Juvan je deputaciji pomočnikov izjavil, da je obrtna oblast kaznovala mojstre in izterjala kazni.

Le inspekcija dela ni še ukrenila ničesar.

Mojstri trdijo, da smejo delati preko

banske uredbe, češ, da delajo z družinski-mi člani. To seveda ne drži in bi morale oblasti radi tega pooprstiti kontrolo ter nastopiti, kot se nastopa pri vsaki drugi kršitvi zakona.

Podružnica Zveze živilskih delavcev je predložila posebno vlogo banovini, inspekciji dela in ministrstvu za socialno politiko, v kateri zahteva, da se napravi že enkrat konec anarhiji glede delovnega časa v pekovski obrti.

Nemškutarstvo in „Slovenec“

Kadar pri »Slovencu« zabrenkajo na nacionalne strune, mora to izzvati pomilovalni nasmeš vsakomur, ki pozna zgodovino tega glasila.

»Slovenec« skrbno pazi, kdaj kakšen delavec zine nemško besedo, da potem lopne po njem in po socialistih, češ, poglejte jih nemčurje. Toda gospodje bi storili prav, ako bi se pobrigali za druge stvari.

Kar se delavcev tiče, vemo, da so ti »nemškutarski« delavci izvolili v Mariboru prvega slovenskega župana in da se niso nikdar pajdašili z nemškimi nacionalci pri raznih volitvah, kot n. pr. klerikalci ob prvih oblastnih volitvah. Gospodje, ne mislite, da je to vse pozabljeno! Le poglejte si svojo narodno shamoto, vi, slovenski stražarji.

Gospodje so tudi sicer kaj kratkega spomina, zato ga jim moramo osvežiti, če-tudi mogoče ne radi slišijo. Toda dejstvo je, da so gospodje klerikalci na mestnem magistratu, v dobi, ko so ljudje imeli še tajno volilno pravico, pri konstituiranju mestnega sveta, ostentativno volili v mestni svet nemškega nacionalca proti socialističnemu kandidatu, jugoslovanskemu dobrovoljcu. Tako je to hvalisano slovenstvo in narodna zavednost gospodov, ki odgovarjajo tudi za pisanje »Slovenca«.

In če bi se izplačalo, bi sedaj lahko rekli še marsikaj o narodno zavednih klerikalnih družtvih: kot so bile razne godbe, mladinski odseki, društva katoliških mojstrov itd. V teh družtvih je bilo in je vse stoođotno slovensko, kaj ne? Pa pustimo društva in vprašajmo raje, kako se to strinja s slovenskim značajem našega mesta, da imamo v tukajšnjih cerkvah nemške pri-dige, nemške šmarnice itd. Za koga pa? Gospodje, ki vedno trdite, da je prvi pogoj za ohranitev naroda, poučevanje veronauka v narodnem jeziku, zakaj niste še odpravili nemških pridig (da o latinščini niti ne govorimo), zakaj dajete potuho nemčurjem, čez katere pri vsaki priliki zabavljate? In še nekaj, gospodje! V ilustracijo vaše slovenske zavednosti, evo vam slike. Slika je posnetek oltarja, ki ga postavljate dosledno ob procesijah na praznik Rešnjega telesa na trgu Svobode. Taki ste, ki vidite pezdvir v očesu svojega brata, bruna v lastnem pa ne.

Za zaključek pa priporočamo vašim veljakom, da naj še naprej intervenirajo za podelitev jugoslovanskega državljanstva petičnim Nemcem, da bo še bolj utrjen slovenski značaj Maribora.

Oltar na trgu Svobode ob priliki procesije na Telovo

Predavanje o psihoanalizi.

ki ga je imel v sredo, dne 23. t. m. odv. konc. g. Božo Vodušek v Delavski zbornici, je izredno zadovoljilo vse poslušalce. Predavatelj je znal na poljuden način obrazložiti odkritje znanstvenika dr. S. Freuda o človeški podzvesti in važnosti tega odkritja za človeško družbo, kakor tudi zdravniško vedo. Predavatelja želimo še večkrat slišati.

Konferenca kovinarjev

V nedeljo, dne 27. februarja s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršila v Delavski zbornici II. nadstr. konferenca kovinarjev, na kateri bodo podana važna poročila o položaju delavstva te stroke in o notranjih organizacijskih vprašanjih. Zaupniki in funkcionarji, ki so bili že pismeno vabljene, naj pridejo zanesljivo!

S. M. R. J.

Zaposlitev brezposelnih pri javnih delih. Mestno poglavarstvo razglašja, da more

vpoštevati prošnje brezposelnih za zaposlitev pri javnih delih samo tedaj, ako je prošilec, ki nima sredstev za preživljanje, pristojen v Maribor, šele v drugi vrsti se vpoštevajo prošilci, ki bivajo nepretrgoma vsaj tri leta v Mariboru. V vsakem primeru pa imajo prvenstvo brezposelni z rodbinskimi člani.

Pekovski sportni klub bo imel svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 27. t. m. s pričetkom ob 10. uri dopoldne v društvenem lokalno gostilne »Zlati konj«. Udeležba obvezna.

Odbor.

Kranj

Redni občni zbor podružnice SDSZJ se je vršil v nedeljo, dne 20. t. m. ob zadovoljivi udeležbi članstva. Večje število pa je bilo zadržanih in to vsled tega, ker se je v »Semperitu« deloma obratovalo. Centralo je zastopal tajnik s. Jakomin. V novi odbor so bili izvoljeni med drugim naslednji sodrugi: predsednik Kerč; podpredsednik Toplak; tajnik Jakopin; blagajnik Brezar. — S spremembo v odboru Splošne strokovne zveze je storjen korak naprej h konsolidaciji strokovnega pokreta. Izgleda, da bo ta odbor imel zmisel za delavski kulturni pokret in da bodo njegovi člani v njem tudi aktivno delali. Želimo mu v tem pravcu obilo uspehov. — Družnost!

S. Žakelj Anton — mrtev. V nedeljo se je raznesla vest, da se je v »Jugobruni« po nesrečnem naključju pripetila smrtna nesreča, katere žrtev je postal s. Žakelj Anton iz Stražišča. Vest je vzbudila polno sočutja med delavci, zlasti še, ker pokojnik zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Udeležba pri pogrebu je bila velika, predvsem s strani delavstva; zelo številno pa je bilo zastopano tudi podjetje. Ob odprtem grobu je v imenu sodelavcev globoko občuteno spregovoril s. Japelj, da se je marsikomu zarošilo oko. Ohranimo pokojnika v trajnem spominu. Preostalih pa iskreno sožalje!

S Cankarjevo dramo, »Kralj na Betajnovi, gostuje »Vzajemnost« v nedeljo, dne 6. marca ob pol 16. uri v Podbrezjah, v »Gasilskem domu«. V avtobusu, s katerim se odpeljejo igralci ob 12. uri izpred »Stare Pošte« je še več praznih mest. Kdor želi v Podbrezje, naj se prikladi do 5. marca pri blagajniku društva, Voznina Din 7 tja in nazaj.

Tretji esperantski tečaj priredi tukajšnje esperantsko društvo »Zelena zvezda« in sicer, ako se prikladi zadostno število interesentov. Priglasit se je do 1. marca pri krojaču Slabetu na Glavnem trgu, ki daje tudi tozadevne informacije.

Manufakturna trgovina g. Osredkarja je zopet odprta, tako, da si bodo konzumenti za poletno sezono zopet lahko izbirali blago za razne obleke in perilo, saj so bili doslej vedno zadovoljivo postreženi.

Občni zbor podružnice Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije se je vršil v torek, dne 22. t. m. v Delavski zbornici. Obisk bi bil sicer lahko boljši, v ostalem pa je potek občnega zbora zadovoljiv. Predsednik s. Petejan je pozdravil delegate sorodnih organizacij in nato podal poročilo o akcijah, ki jih je vodila v prošlem letu organizacija, predvsem: za razširitev pokojninskega zavarovanja, katerega bi morali biti deležni tudi trgovski pomočniki in pomočnice, za novelizacijo navedbe o odpiranju in zapiranju obratov, za izboljšanje gnotnega položaja privatnih nameščencev, ki se je zlasti v dobi krize hudo poslabšal itd. Tajniško poročilo je podal s. Vidovič, iz katerega je bilo prav tako razvidno živahno delovanje organizacije, bla: gajniško poročilo pa je podal tov. Novak. Na predlog kontrole je bila podeljena starem odboru razrešnica. V lepem nagovoru je pozdravil občni zbor tudi podpredsednik Medstrokovnega odbora tov. Gilčvert. Sledile so volitve, pri katerih je bil z majhno spremembo izvoljen zopet stari odbor s s. Petejanom na čelu.

Občni zbor delavskega društva »Detoljub« se bo vršil v soboto, dne 26. februarja t. l. s pričetkom ob 20. uri (8. uri zvečer) v društvenem lokalno, na Ruški cesti 7. Vabljene vsi člani in prijatelji društva! Odbor.

13. redni letni občni zbor Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca t. l. s pričetkom ob 15. uri v Gambinovi dvorani. Vabljene vsi člani, ki naj se občnega zbora udeležijo v spremstvu svojcev. Po občnem zboru se bo vršila prosta zabava.

Pismo iz Španije

S španskih front.

20. januarja: Ker fašisti z bombami iz letal neprestano rušijo mesta in vasi, se je pričelo udejstvovati tudi republikansko letalstvo. 10 bombarderjev se je pojavilo nad Seviljo in vrglo 6000 kg bomb na važne vojaške objekte.

21. januarja: so se pojavila republikanska letala nad Salamanco in razbila kasarno »Legion Kondor«, v kateri je bil nastanjen nemški regiment. Zelo mnogo je žrtev in nastala je velika materialna škoda.

22., 23., 24. januarja: Veliki boji na teruelski fronti. Republikanci prodirajo. Na fronti Bajadoza so republikanci zavzeli nove pozicije.

25. januarja: 40 republikanskih avijonov »Gloriose« je bombardiralo zbiranje nacističnih čet in zrušilo tri nacistična letala znamke »Fiat«.

26. januarja: Republikanska ar-

mada je zavzela nove pozicije na teruelski fronti. Podpomagani z letali »Gloriose« napredujejo republikanske čete na vseh sektorjih Singra in Villanuovo del Huerva, 40 km severozapadno od Teruela.

26. januarja: Mesta: Valladolid, Navalporto, Jadraque, Carinjena in Alfama so bila bombardirana od republikanskih letalcev. Na Valladolid so vrgla letala 7500 kg bomb.

27. januarja: Republikanska artillerija je razbila pozicije neprijatelja na sektorju »Piko Zorro« in »Monte Palado« pri Grandi.

27. januarja: 50 republikanskih lovcev je uspešno obstreljevalo čete fašistov na višinah sektorja Singre pri Teruelu. Druga eskadrila je nalezela nad višinami Sierra Polomera pri Teruelu na 6 dvomotornikov v spremstvu lovcev znamke Meisser-Smith. Republikanci zrušijo 1 dvomotornik, ki se je razbil na skalah za republikansko fronto, 2 dvomo-

tornika sta goreča padla na tla za nacističnimi linijami.

27. januarja: Po točnih poročilih se je pred štirimi dnevi uprl nacistem regiment št. 17 in zasedel kasarno v centru Saragosse. Fašistom se je posrečilo s pomočjo artiljerije, udušiti upor. Rezultat: mnogo mrtvih in ranjenih. — Voditelji upora: 2 kapetana, 4 poročniki in 10 vojakov je bilo ustreljenih.

27. januarja: Največja kavarna v Saragossi, »Ambos Mundos«, je bila spremenjena v bolnico, ker je zaradi velikega števila ranjencev s teruelske fronte vse prenapolnjeno. En sanitetski vlak je običal v snegu. Predno je prispel v Saragosso, je med potjo umrlo 84 ranjencev.

28. januarja: Na sektorju Celades in Singra ves dan boji. Inicijativa na strani republikancev.

29. januarja: Po poročilih iz Bilbaoa so fašisti pustili marširati cele kolone republikanskih ujetnikov iz

Teruela skozi mesto, kot dokaz, da so bili republikanci na tej fronti poraženi. Ljudje so kmalu spoznali prevvaro, bili so le zaprti Baski in Asturci, ki so jih iz zaporov nagnali na ulice, kjer so predstavljali ujetnike iz Teruela.

Dr. Mažuranič zopet predsednik senata. V torek je imel senat svojo sejo, na kateri je volil predsedstvo senata. Za predsednika senata je bil tretjič izvoljen dr. Mažuranič, ki je dobil 44 glasov. Dvanaest glasovnic je bilo praznih. Verificirani so bili tudi mandati novih senatorjev.

Politiko dr. Korošca je hvalil. V narodni skupščini je poslanec Sava Mikić politiko notranjega ministra dr. Korošca silno hvalil in oštel opozicijo, češ, da ne vidi njegovih nacionalnih zaslug.

Ali si že dobil novega naročnika?

Kako je v Ameriki?

Pismo sodruga, ki se je po par letih vrnil iz Jugoslavije v Zedinjene države

Detroit, Mich., v januarju 1938.

V Detroit sva prispela z ženo dan pred božičem.

V času moje petletne odsotnosti se je tu mnogokaj izpremenilo.

Rooseveltove reforme so zelo vplivale na mišljenje delovnih slojev. Čul sem njegov govor v radio in se mi je zdel zelo radikalen. Ne vem, če ga bodo smeli v reakcionarni Evropi povsod natisniti. Proti njegovim reformam je velekapital in njegovi trabanti v demokratski in republikanski stranki. Vse kar je v prilog delovnemu ljudstvu proglašajo za neustavno, nasprotno določbam 140 let stare ameriške ustave. Brezposelnih je okoli 10 milijonov. Precej te brezposelnosti gre na rovaš nasprotovanja veleindustrije socialnim re-

formam, pravi namen pa je zmanjšati popularnost Roosevelta in naprednih elementov. Tu so reakcionarnari, ki razpolagajo s silno gospodarsko močjo, izven vlade.

Roosevelta smatrajo nekateri za socialista, »debeluharji« trdijo celo, da je komunist, kakor to dandanes nasprotniki socialnega napredka takmo radi očitajo vsakomur, ki ni z njimi, četudi je še tako oddaljen od bolševizma.

Ob priliki, ko zopet navežem stike s tukajšnjim socialističnim gibanjem, pa še kaj.

Pošiljam na račun naročnine 2 dolarja za »Delavsko Politiko«, ki mi jo redno dostavljajte.

Sodružno pozdravljeni!

J. M.

Celje

Vabimo tekstilke, posebno dobre moči, ki so zaposlene v onih tekstilnih tovarnah, v katerih se ne izvaja kolektivna pogodba, da se zglase v svrhu boljše zaposlitve v pisarni KMO.

Umrli je v nedeljo, dne 20. t. m. na Kerkovi cesti ga. Ljudmila Mihelič, žena mizarskega mojstra. Pogreb se je vršil v torek ob 16. uri na okoliško pokopališče. Mnogobrojno število pogrebcev je sprejelo priljubljeno pokojnico na zadnji poti. — Blag ji spomin! Teško prizadeti družini naše iskreno sožalje!

Apel na naročnike! Inkasanti našega lista imajo dodeljen obsejen okoliš za pobiranje naročnine. Apeliramo radi tega na vse naročnike, da sproti plačujejo naročnino in s tem olajšajo delo poštirovalnim sodrugom, ki v prostem času obiskujejo naročnike in pobirajo naročnino za »Delavsko Politiko«.

Uprava.

KINO DOM, CELJE

25.—26. februarja: »Simfonija ljubezni«. — 27.—28. februarja: »Rendez-vous v Parizu« (Liebeserwachen). — 1., 2., 3. in 4. marca: »Pater Vojteh«.

Pluj

I. prosvetni večer pripravlja »Vzajemnost« za dne 5. marca t. l. Na sporedu bodo recitacije pesmi čehoslovaškega pesnika Bezruča in Mile Klopčiča, nastopijo pa tudi pevci in tamburaši.

Kino, gledališče, predavanje. Nedavno smo čitali v »Slov. narodu« pritožbo glede starih tednikov pri kino predstavah. Mi bi dodali še to, da se je mnogo kino obiskovalcev že naveličalo gledati same rajhovske filme. Zakaj ne pridejo k nam tudi čehoslovaški, francoski in drugi filmi? Ti bi zanimali javnost!

Iz drame. Dr. Remečeva »Čarovnica Kirka« na gledališkem odru prav lepo in nazorno prikazuje povišno psihozo, pohlep po denarju, verižnost in ostale lepe čednosti na eni ter redko poštenje na drugi strani. Igralci so dobro rešili svojo nalogo.

O obratnih zaupnikih je predaval pretekli teden s. Segula. Nazorno je prikazal pomen, pravice in naloge obratnih zaupnikov, ki zamorejo, ako so na mestu, mnogo koristiti zaposlenemu delavstvu.

»Liberte-fraternite-egalite« — se je glasilo vabilo na predavanje s. Petejana, ki se je vršilo preteklo sredo o »Franciji«. Predavatelj je orisal splošno zgodovino delavskega gibanja pred in po veliki francoski revoluciji, povdarjajoč, da je tam socialistično delavstvo oni faktor, ki ima dovolj moči, da bo vedel braniti pridobljeno demokracijo in svobodo pred navalom reakcije. Moč in vpliv socializma v mnogih državah nam daje upanje, da tudi mi pridemo do lepših časov. Z burnim aplavzom je bilo končano to zanimivo predavanje. Na svidenje v sredo!

Ruše

Predavanje o smrtni kazni priredi »Vzajemnost« v soboto, dne 26. t. m. s pričetkom ob 6. uri zvečer v gost. Magdič. Predaval bo sod. svet. g. dr. Travner VI. — Udeležite se vsi tega zanimivega predavanja.

Ugotovitev. Bačun Terezija ni napisala članka o tekstilni tovarni Vlach, ki je izšel svoj čas v našem listu in sploh ne dopisuje v naš list.

Uredništvo.

Mežica

Rubež rudarjeve mezde. Trgovec P. je nekemu rudarju zarubil vso mezdo do 20 Din dnevno. Rudar pa ima ženo in 6 otrok in je sedaj ves obupan, kako naj izhaja z 20 Din dnevno. Kaj mu je storiti?

Poročali smo že, kako je z rudarsko mezdo po novem izvršilnem redu. So pa tudi mnenja, da je še vedno v veljavi staro določilo rudarskega zakona, ki pravi, da se rudarjeva mezda ne more zarubiti. Sodne rešitve o tem še nimamo. Naj morda dotični rudar stavi pri sodišču predlog na ustavitev izvršbe že z ozirom na to, da novi izvršilni red izrecno ne razveljavlja nasprotnega določila rudarskega zakona. Pri občini si naj izposluje ubožno spravevalo, potrjeno od davkarje v sreskega načelnstva, da mu ne bo treba plačati kolektiv. Če bo sodišče ta predlog odklonilo, ima še možnost pritožbe na okrožno sodišče. Potem se bo vsaj vedelo, kako je prav za prav s to zaščito rudarske mezde. Obenem naj skuša tudi s trgovcem skleniti poravnavo, da bi odplačeval dolg v manjših mesečnih obrokih, ki jih bo lažje prenašal. Upamo, da bo trgovec toliko uvidel in šel rudarju na roko. V ostalem pa opozarjamo rudarje, da imajo v Mežici, v Črni, v Prevaljah in v Guštaniu svoje delavske trgovine v tamošnjem Konzumnem društvu, ki sedaj vzorno posluje in bo gotovo tudi rudarjem šlo na roko, kolikor bo moglo.

Zavedajmo se, da le z delom in medsebojno pomočjo moremo doseči večje uspehe. Zato opozarjamo naše sodruga in sodružice, da bi čimbolj širili našo »Delavsko Politiko« in krili svoje potrebe le pri onih obrtnikih, ki imajo naročen naš časopis »Delavsko Politiko«, ti so: Konzumno društvo za Mežico dolino, branjarja in trafika Piko Gregor, čevljar Potočnik Karel, mesarija Karišnik Anton, mesarija in gostilna Senica Franc, gostilna in pekarna Josip Toč, gostilna Rudolf Stopar in restavracija na Poleni, Peter Logar. — Opominjamo tudi vse naročnike »Delavske Politike«, kateri so z naročnino v zaostanku, da jo čimprej poravnajo, ker le tako bo mogoče naš list redno izdajati! Družnost! Poverjenstvo.

Pustno zabavo priredi »Vzajemnost« v torek, dne 1. marca t. l. s pričetkom ob 16. uri v zgornjih prostorih gostilne Toff. Vstopnina za osebo Din 5. Ples prost. Prve tri najlepše maske dobijo nagrade.

Pustni humor. Pustne atrakcije pripravljajo senzacije željnim prebivalcem mežiški humoristi. Priče bodo dopoldne s Toničjevo operacijo na javnem prostoru pred Toffom.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Naročnikom! Vse naročnike »Delavske Politike«, kateri so še v zaostanku, zlasti one, ki še za preteklo leto niso poravnali naročnine v celoti, pozivam, da storijo svojo dolžnost do lista, kateri jih redno obiskuje in jim pomaga marsikdaj iz težke zadrege.

Poverjenik.

Črna pri Prevaljah

Pustno zabavo priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 27. t. m. s pričetkom ob 6. uri zvečer v prostorih gostilne Knez-Krnulec v Črni. Pri veselici igra šramel. Vstopnina Din 3.— Vabimo ne samo domačine, ampak tudi mežiško delavstvo! Družnost!

Zahvala. Podpisani se vljudno zahvaljujem podružnici Zveze rudarjev v Črni za podporo Din 75, kakor tudi vsem, ki so mi v teku moje že dve leti trajajoče boleznii doslej že večkrat pomagali.

Kunc Florjan in Marija, Mežica.

Bolezenski šihli rudarjev

(Zveza rudarjev Jugoslavije).

Po rudnikih TPD in ravnotako v Mežiški dolini, kakor tudi po vseh drugih rudnikih in plavžih še vedno ne priznavajo delavstvu niti bornih oskubljenih pravic za bolezenske šihle. Pravijo enostavno, da je za rudarje § 219 obrtnega zakona ukinjen in da nimajo radi tega v času boleznii rudarji nobene pravice do mezde.

Izgleda, da se rudarji sami še vedno premalo brigajo za svoje že izvojevane pravice. Res je bil sicer za vse, ki so zavarovani pri Bratovskih skladnicah, s 1. aprilom 1936 ukinjen § 219 o. z., ki sicer delavcem priznava mezdo boleznii za največ 7 dni. Toda ostal je še v veljavi § 1154b občega državlanskega zakonika, ki pravi, da imajo delavci v boleznii pravico do mezde, v kolikor ne dobijo takrat odškodnine od zavarovanja. Če je rudar bolan samo 1 do 3 dni in ne dobi takrat nobene hrane od Bratovske skladnice, mu mora podjetje plačati za te dneve polno mezdo. Če pa je rudar bolan 4 ali več dni, mora po istem določilu dobiti od

podjetja še poleg hranarine Bratovske skladnice toliko, kolikor manjka do polne mezde. Rudar je s § 1154b o. d. z. na ta način še tako zaščiten, da v boleznii vsaj prvi teden ne more dobiti manje skupno od Bratovske skladnice in podjetja, kakor če bi delal in dobil polni zaslužek. Če so drugi v tistem tednu delali tudi v nedeljo, mora dobiti tudi bolni rudar mezdo za to nedeljo.

Do februarja 1935 pa še lahko vsak rudar iztirja od podjetja nazaj vse polne bolezenske šihle, to je celi zaslužek, četudi je dobival v boleznii hranarino, ker je do 1. aprila 1936 veljal tudi za rudarje v celoti § 219 o. z. Vendar ti bolezenski šihli zastarevajo z vsakim dnem bolj, čim bližje smo 1. aprilu 1938, ker vsaka mezda v treh letih zastara in se ne da več izterjati.

Rudarji in plavžarji, čuvajte in terjajte vsaj svoje reducirane pravice, da vam še teh ne vzamejo z enostavnim izgovorom, saj jih ni treba, ker jih še delavci sami ne zahtevajo.

Literatura

»Cankarjev glasnik« (iz Clevelanda), je od številke do številke bolj zanimiv. Decemberska številka prinaša na 32 straneh lepega tiska z ovitkom, obilno zabavnega in poučnega gradiva. Med pripovedne spise spada Jakoba Zupančiča »Priprana žena« in Etbina Kristana novela »Julkina zmot«, ki se nadaljuje. Zvonko Novak je prispeval daljšo pesnitev »Iz teme v luč«. Sodobni informativni in poučni članki so: Uvodnik za Novo leto. Pot ameriškega delavstva, Nič čarovništva, Hitler in njegova vojska, Diktatura v Braziliji, Na robu življenja, Preobražanje Rusije, Mogotci v Centralni Ameriki, Steklo-čudežna snov, Žensko poglavje in še mnogo kratkih beležk. Če primerjamo to reprezentativno revijo z našo skromno »Vzajemno Svobodo«, se nam milo stori in skoraj sram nas je, da naše delavstvo v starem kraju, pri ognjišču svoje kulture, ne zmore kaj takega. Krivi smo sami.

»Snaga«, radniški list za kulturo in šport, leto 11., štev. 1 iz Sarajeva, prinaša na 16 straneh obilico raznovrstnega gradiva: uvodni, programatični članek, »Nova godina« od Sretana Jakšića, članek »Jedna istorijska paralela«, ki se bavi s splošnim političnim položajem v svetu z ozirom na možnosti, ki jih ima demokracija, članek »Engleska politika in evropski kontinent«, V. Arter: »Pisma iz Španije«, »Večni Žid na monakovski razstavi«, mnoge beležke iz sveta in domovine, »Sportski pregled« s posebnim ozirom na delavska športna društva in ocene raznih knjig. Na platnicah prinaša izkaz prostovoljnih prispevkov za podporo radniškemu športnemu klubu »Hajduk« ob njegovi 25 letnici. Marljivi sodrugi na jugu so dosedaj zbrali

Konzumno društvo za Mežiško dolino r. z. z o. z. v Prevaljah

sklicuje v smislu § 23. zadržnih pravil, redna letna članska zborovanja, ki se bodo vršila po tem-le dnevnem redu:

Za prodajalno v Guštaniu: V soboto, dne 5. marca z začetkom ob 7. uri zvečer v gostilni g. Milonika v Guštaniu.

Za prodajalno v Mežici: V nedeljo, dne 6. marca z začetkom ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Toča v Mežici.

Za prodajalno Prevalje in Leše: V nedeljo, dne 6. marca z začetkom ob 15. uri v gostilni g. Ahaca na Prevaljah.

Za prodajalno Črna I. in II.: V nedeljo, dne 13. marca z začetkom ob 10. uri dopoldne v dvorani g. Kneza v Črni.

Za prodajalno Sv. Helena: V nedeljo, dne 13. marca z začetkom ob 14. uri popoldne v rudniški dvorani pri Sv. Heleni.

Za prodajalno na Muti: V nedeljo, dne 13. marca z začetkom ob 16. uri popoldne v gostilni ge. Dobnik na Muti.

Dnevni red članskih zborovanj:

1. Poročilo krajevnega odbora;
2. poročilo o poslovanju zadruge in o računskem zaključku za poslovno leto 1937;
3. razprava o predlogih za občni zbor;
4. volitev krajevnega odbora;
5. volitev delegatov za občni zbor;
6. razno.

Člani, udeležite se vsi teh članskih zborovanj!

Načelstvo.

Nadzorstvo.

20.326.50 Din. »Snaga« se naroča: Sarajevo, poštni predal 181, stane letno 24 Din.

ZAHVALA

Podpisana Bezjak Terezija, Pekre pri Mariboru št. 65, se zahvaljujem

zavarovalnici »KARITAS«

za kulantno izplačilo dvojne zavarovane vsote, katero mi je izplačala ob smrti mojega moža, ki se je smrtno ponesrečil pri razkladanju drv.

Bezjak Terezija

Pekre, dne 12. februarja 1938

l. r.

Delavski pravni svetovalec

»Bom plačal, kolikor bom mogel.« (Ruše)

Vprašanje: Pogodil sem se s prodajalcem za staro posteljo, da bodem plačal, kolikor bom mogel. Takoj sem plačal Din 20 in danes sem poslal zopet Din 20, ki pa mi jih je prodajalec vrnil s pripombo, da je to premalo. Kaj mi je storiti?

Odgovor: Vaše vprašanje ni čisto jasno. Če se niste pogodili niti točno za kupnino, je pogodba sploh neveljavna, ker je pri kupčiji kupnina glavni sestavni del pogodbe. V tem slučaju torej lahko posteljo vrnete in zahtevate denar. Če pa ste se pogodili za čas plačila, da boste plačali, kadar Vam bo mogoče, potem mora prodajalec tožiti, da je plačilo že zapadlo in bo sodnik določil čas plačila, kakor je prav, kakor to določa § 904 o. d. z.

Oprostitev od vojaške službe (Studenci)

Če Vas sin prežvlja in še ni dovršil 25. leta, naj napravi prošnjo na pristojni vojni okrug za popolno oprostitve od vojaške službe. Če boste umrli, sinu po dovršenem 27. letu ne bo več treba služiti v stalnem kadru, ampak bo samo uvrščen med vojaške obveznike. Poroka pa ne vpliva na oprostitve.

Sodna odpoved in prisilna izpraznitev (Kamnik)

Če se najemnik ne zmeni za odpoved, mu je treba sodno odpovedati, bodisi pri

sodišču na zapisnik, bodisi po odvetniku, in če tudi to ne zaleže, predlagati na podlagi pravomočne sodne odpovedi prisilno izpraznitev.

Renta v Avstriji (Celje)

V zadevi rente, ki jo imate dobiti od društva v Avstriji, se obrnite na dotično društvo samo, če še obstoji, oziroma na naš konzulat ali pa odvetnika v kraju društva.

Služkinja v bolnici

Kot navadna služkinja Vaša sestra nima pravice do pokojnine niti do ocpavnine: pokojnina bi ji pritakala le kot banovinski uslužbenki.

Rubež dedščine nez. očeta (Medlog)

V zadevi Vašega nez. otroka naj varuh predlaga rubež terjatve, ki jo ima nez. oče proti očetu. Če ta ne bo plačal, naj ga varuh toži.

Brezposelne podpore (Zagrad)

Ker ste bili v zadnjem letu zaposleni 5 mesecev in zavezani zavarovanju zoper bolezen in neizgode ter plačevanju prispevkov za borzo dela, Vam pripada brezposelna podpora največ za 6 tednov, največ po Din 10.— na dan za Vas ter največ po Din 3.— na dan za ženo in vsakega nepreskrbljenega otroka. Po uredbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev z dne 25. novembra 1937. se Vam pa sme izplačati še dodaten obrok do največ 6 tednov.

Zastavljalnica W. REMM

Maribor, Gregorčičeva ul. 6.

Javna dražba zastav. predmetov
se vrši dne 9. marca 1938

Začetek ob 9. uri dop.